

KÉRDEZZ-FELELEK

a növényvédőszer-maradékok egészségügyi kockázatáról

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság

A növényvédőszer-maradékok a növényvédő szerek vagy más néven peszticidek, illetve bomlástermékeik kis mennyiségei, melyek a terményekben vagy azok felületén a betakarítást, szüretelést, illetve tárolást követően is megmaradhatnak. Nem minden élelmiszer tartalmaz szermaradékot. Azokban az élelmiszerekben is, melyekben kimutathatóak, általában csak nagyon kis mennyiségben vannak jelen, így nem jelenthetnek kockázatot a fogyasztó egészségére nézve.

ROVAR KÁRTEVŐ

GOMBA FERTŐZÉS

GYOMNÖVÉNY

Milyen anyagok a növényvédő szerek?

A növényvédő szerek kémiai vagy biológiai anyagok, melyeket a mezőgazdaságban a kártevők (pl. rágcsálók, rovarok, gombák és gyomnövények) elpusztítására, távoltartására, illetve a termés hozam növelésére használnak. Az insecticidekkel a rovar-, a fungicidekkel a mikroszkopikus gomba-, míg a herbicidekkel a gyomnövény-fertőzöttséget lehet csökkenteni.

Mennyire veszélyesek a növényvédő szerek?

A növényvédő szerek forgalmazása és használata szabályozott az Európai Unióban. A hatóanyagokat európai uniós szinten, a készítményeket nemzeti szinten értékelik és engedélyezik, illetve az engedélyeket meghatározott időközönként felülvizsgálják. Az Európai Élelmiszerbiztonsági Hivatal (EFSA) a kockázatértékelések alapján határértéket állapít meg az élelmiszerekben maximálisan megengedett növényvédőszer-maradványokra, melyekre előírja a tagállamok ellenőrzési kötelezettségét is.

A bio élelmiszerek teljesen mentesek a növényvédőszer-maradékoktól?

A bio (ökológiai) élelmiszerek termesztésének különleges szabályai vannak, az alkalmazható növényvédő szerek köre korlátozott.

Miért van szükség növényvédő szerekre?

Növényvédelmi munkák nélkül a termés egy része tönkremenne, s ezzel súlyos gazdasági károkat okozna. Megváltozott világban élünk, ahol a növekvő számú világnépszerűség a korábnál sokkal nagyobb mennyiségű élelmiszert igényel, mely jó minőségben már nem állítható elő növényvédő szerek alkalmazása nélkül.

Ki ellenőrzi a zöldségek, gyümölcsök szermaradék-tartalmát?

A forgalmazott termékek ellenőrzését a **Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih)**, a Kormányhivatalok növény- és talajvédelmi szakemberei, illetve a **Nemzeti Kereskedelmi és Fogyasztóvédelmi Hatóság (NKFH)** munkatársai az éves ellenőrzési tervnek megfelelően végzik.

Megbetegszem, ha szermaradékot tartalmazó élelmiszert fogyasztok?

Az ellenőrzött és szabályozott feltételekhez kötött növényvédő szer felhasználás az élelmiszer-biztonsági célkitűzések és a biztonságos piaci értékesítés megvalósításának alapvető feltétele. A termények szermaradék tartalmának ellenőrzésével lehet és kell igazolni, hogy a forgalomba kerülő termékek megfelelnek a vonatkozó határérték előírásoknak és biztonsággal fogyaszthatók. Az engedélyezett szermaradék határérték nem egészségügyi korlát, hanem azt a célt szolgálja, hogy a növényvédő szerekből csak a termés védelméhez szükséges mennyiség kerüljön felhasználásra. Ennek megfelelően a határérték a jó mezőgazdasági gyakorlat ellenőrzésének egy objektív eszköze. A határértéket meghaladó szermaradékot tartalmazó élelmiszer elfogyasztása nem okoz automatikusan egészségkárosodást. A szermaradék egészségügyi kockázata, a növényvédőszer-hatóanyag toxicitásának, koncentrációjának és az elfogyasztott élelmiszer mennyiségének a függvénye.

Mennyi szermaradék van a hazai forgalomban kapható zöldségeken, gyümölcsökön?

A forgalomban levő termékekben a maximálisan megengedhető növényvédőszer-maradék mennyiségét (angol megnevezéssel Maximum Residue Limit, MRL) jogszabályok rögzítik. Minél érzékenyebb műszerrel vizsgálják a termékeket, annál nagyobb a valószínűsége, hogy nyomokban fellelik az alkalmazott szerek maradványait. A vizsgálati eredmények alapján a termékek 40-60%-ban egyáltalán nem mutatható ki szermaradék, és csak a minták 1-2 %-a haladja meg kis mértékben a határértéket.

Mire ügyeljek vásárláskor?

A zöldséget, gyümölcsöt mindig megbízható helyről (üzletben, piacon) szerezzük be! Ne vásároljunk ellenőrizetlen helyen, alkalmi árustól. Gyanakodjunk, ha egy árut az utcán, aluljáróban illegális árusok kínálnak. A növényvédőszeres kezelést követően szigorúan be kell tartani az élelmiszer-egészségügyi várakozási időt, amely a permetezés és fogyasztás időpontja között időtartamot jelöl. Sajnos előfordul, hogy olyan termékeket lopnak, majd értékesítenek az utcán, melyek élelmiszer-egészségügyi várakozási ideje még nem járt le. A növényvédő szer címkéjén

feltüntetett dózisa és az élelmiszer-egészségügyi várakozási idő betartására a saját kiskertünkben megtermelt zöldség, gyümölcs permetezését követően is ügyeljünk!

Mosással, hámozással eltávolíthatók a szermaradékok?

Bizonyos szermaradékok mosással, hámozással teljesen eltávolíthatók, más szereknek a mennyisége csökkenthető ily módon. Egyes szerek maradványai azonban nem a zöldség, gyümölcs felületén, hanem annak belsejében van, vagyis a mosás, hámozás nem távolítja el azokat. Az alapos mosás – és nem csak a felületi öblítés – azonban mindig ajánlott! Javasolt két percig tiszta vízben áztatni úgy, hogy az egyes darabok egymástól történő elkülönítésével a teljes felületükről eltávolítható legyen minden szennyezés,

és ezt követően még egyszer tiszta vízben átmosni. A növényvédő szerek körültekintő alkalmazás mellett egészségünk nem jelentenek veszélyt!